

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» щодо врегулювання деяких питань здійснення державного забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, при закінченні навчальних закладів» (реєстр. № 9100-д від 28.07.2023), суб'єкт законодавчої ініціативи – народні депутати України Потураєв М. Р та інші.

2. Завдання законопроекту

Змінами до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (далі – Закон) запропоновано встановити, що:

одноразова грошова допомога в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку виплачується дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа незалежно від форми їх влаштування протягом 60 днів після отримання свідоцтва про повну загальну середню освіту. Передбачено, що ці положення поширюються також на учнів, студентів (курсантів) закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти денної форми здобуття освіти, які в період навчання у віці від вісімнадцяти до двадцяти трьох років залишилися без батьків (батьки яких померли / оголошені померлими, загинули або пропали безвісти);

діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа, які за станом здоров'я не можуть отримати повну загальну середню освіту, забезпечуються одягом і взуттям та одноразовою грошовою допомогою в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку після отримання свідоцтва про присвоєння робітничої кваліфікації;

фінансування зазначених виплат здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Також законопроектом запропоновано виключити зі статті 25 Закону норму про те, що виплата грошової допомоги в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів виплачується при працевлаштуванні.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація акта впливатиме на показники державного бюджету.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000D72D2C003261BC00

Підписувач Ермоличев Роман Володимирович

Дійсний з 30.06.2023 15:15:12 по 30.06.2025 15:15:12

Міністерство фінансів України

07010-04-3/21967 від 11.08.2023

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація акта потребуватиме додаткових видатків із державного бюджету на виплату грошової допомоги в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку:

дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа незалежно від форми їх влаштування, яка зараз виплачується за рахунок коштів місцевих бюджетів;

новим категоріям дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особам з їх числа, які за станом здоров'я не можуть отримати повну загальну середню освіту;

випускникам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що не будуть працевлаштовані.

У Державному бюджеті України на 2023 рік на виплату одноразової грошової допомоги випускникам навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку за умови працевлаштування враховано 42,5 млн гривень.

Оцінити вартісну величину впливу на показники державного бюджету положень законопроекту на сьогодні неможливо, оскільки відсутня інформація про кількість випускників комунальних закладів освіти, які матимуть право на такі виплати.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

В умовах воєнного стану видатки державного бюджету першочергово спрямовуються на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації.

Тому норми законопроекту будуть фінансово не забезпеченими.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Відповідно до частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

До законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками і пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Відповідно до статті 25 Закону та постанови Кабінету Міністрів України від 05.04.1994 № 226 «Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування» ця грошова допомога виплачується за умови працевлаштування після закінчення закладу освіти. Тобто наразі для отримання такої допомоги Уряд України встановив мотиваційний фактор, який заохочує випускників зазначених категорій до якнайшвидшого отримання місця роботи.

Законопроектом запропоновано нівелювати такий мотивуючий фактор.

Окрім того, в умовах обмеженості коштів державного та місцевих бюджетів положення законопроекту в частині розширення пільгових категорій і виплати одноразової грошової допомоги в розмірі шести прожиткових мінімумів без обов'язкового працевлаштування будуть фінансово не забезпеченими.

Слід зазначити, що на сьогодні статтями 87, 89–91 Кодексу та статтею 79 Закону України «Про освіту» чітко розмежовано джерела фінансування суб'єктів освітньої діяльності між державним та місцевими бюджетами.

Видатки на функціонування державних і комунальних закладів освіти здійснюються відповідно за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Згідно зі статтею 7 Кодексу Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети.

Реалізація запропонованих законопроектом змін не відповідає статті 7 Кодексу в частині принципу субсидіарності, відповідно до якого розподіл видів видатків між державним бюджетом і місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання публічних послуг до їх безпосереднього споживача.

Також згідно зі статтею 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» організацію матеріально-технічного та фінансового забезпечення закладів освіти, які належать територіальним громадам або передані їм, віднесено до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів відповідних рад.

У зв'язку з цим норма законопроекту щодо виплати грошової допомоги виключно за рахунок коштів державного бюджету не відповідає чинному бюджетному законодавству.

Тому норми законопроекту необхідно привести у відповідність до чинного бюджетного законодавства та надати необхідні фінансово-економічні розрахунки додаткових видатків і пропозиції щодо реальних джерел їх покриття.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» щодо врегулювання деяких питань здійснення державного забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, при закінченні навчальних закладів» потребує доопрацювання.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ